

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖” มีระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๑) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของการพัฒนาการบริหารวัดของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖
- ๓) วิเคราะห์แนวคิดการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพโดยการแจกแบบสอบถาม
- ๔) วิเคราะห์การนำหลักบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก
- ๕) นำเสนอรูปแบบหลักการและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพโดยทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) จากผู้เชี่ยวชาญ
- ๖) การใช้เทคนิค IOC เพื่อตรวจสอบความมีคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยและผลลัพธ์การวิจัยด้วยผู้เชี่ยวชาญ

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๓.๒.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัยคุณภาพด้วย “การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)” โดยกำหนดประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในครั้งนี้เป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังต่อไปนี้

- ๑.๑. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การพัฒนาการบริหารวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖
- ๑.๒. เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการพัฒนาการบริหารวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖
- ๑.๓. เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการพัฒนาการบริหารวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖

๒. กลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิง

คุณภาพในแนวลึกที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยกำหนดประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส และผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาประจำจังหวัด ทั้งหมด ๒๕ รูป/คน ได้แก่

๑) จังหวัดลำปาง

๑. พระมหาอินจันทร์ คุณะสโก, ป. ๘. ๙ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองลำปาง
๒. พระครูปริยัติพัฒนากิตติ เจ้าคณะอำเภอห้างฉัตร
๓. พระครูพิสุทธิพัฒนพิธาน เจ้าคณะอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
๔. พระครูปริยัติสุนทร รองเจ้าคณะอำเภอแม่ทะ
๕. นายอุบลพันธ์ ชันผณี ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

ลำปาง

๒) จังหวัดเชียงราย

๑. พระรัตนมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย
๒. พระอธิการพบโชค ติสสวโโส เจ้าอาวาสวัดห้วยปลากั้ง
๓. พระครูวิมลศิลป์ปะกิจ รองเจ้าคณะอำเภอเวียงชัย
๔. พระครูวีระสถาพร เจ้าคณะตำบลบ้านดู่
๕. นายบุญสืบ อินสาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

เชียงราย

๓) จังหวัดพะเยา

๑. พระราชปรีดี รองเจ้าคณะจังหวัดพะเยา
๒. พระครูโสภณปริยัติสุธี เจ้าคณะอำเภอภูกามยาว
๓. พระครูศรีวรพินิจ เจ้าอาวาสวัดศรีโคมคำ
๔. พระครูสุวรรณธรรมนิวิฐ รองเจ้าอาวาสอำเภอดอกคำใต้
๕. นายประพันธ์ คำอ้าย ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

พะเยา

๔) จังหวัดแพร่

๑. พระครูวิจิตรธรรมสาร รองเจ้าคณะอำเภอวังชิ้น
๒. พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์ เจ้าอาวาสวัดสุนทรนิवास
๓. พระปลัดปิยากรณ์ ขยานนโท เจ้าอาวาสวัดสรค์นิเวศ

๔. พระครูใบฎีกาประสงค์ ต๊ะน้อย เจ้าอาวาสวัดพระร่วง
๕. นายสมศักดิ์ วงศ์คำ รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

แพร่

๕) จังหวัดน่าน

- ๑ พระครูสิรินันทวิทย์ เจ้าคณะอำเภอเมืองน่าน
๒. เจ้าคุณพระชยานันท์มณี เจ้าคณะอำเภอภูเพียง
๓. พระครูฉันทเจติยานุกิจ เจ้าคณะตำบลนาบึง
๔. พระครูอาทรนันท์วัฒน์ เจ้าคณะตำบลกองควาย
๕. นางจุฑามาศ วีระพิเชษฐ์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน

เพื่อให้ได้ข้อมูลคุณภาพ ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยเพื่อที่จะนำมาใช้การตอบวัตถุประสงค์
ข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒ โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญไม่น้อยกว่าจังหวัดละ ๕ รูป/คน รวมทั้งสิ้น ๒๕ คน

กลุ่มที่ ๒ ผู้เชี่ยวชาญการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผู้เชี่ยวชาญการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) คือผู้บริหารระดับสูง ที่
เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน

คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การพัฒนากิจการวัด
- ๑.๒ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจการวัด
- ๑.๓ เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการพัฒนากิจการวัด

การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น
ข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การบริหารวัด อาทิ ผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน ๑๐ รูป/คน ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ รายชื่อการสนทนากลุ่ม

ที่	ชื่อ - ฉายา	ตำแหน่ง	วัด/หน่วยงาน/จังหวัด
๑	พระมหานพดล สุวรรณเมธี	เจ้าอาวาส	วัดบรรพตสถิต จ. ลำปาง
๒	พระครูสังวรสุตกิจ,ผศ. ดร.	ผู้อำนวยการสำนักวิทยาลัย	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
๓	พระมหาภาณุวัฒน์ ปฎิภาณเมธี	รก. ผู้อำนวยการสำนักงาน วิชาการ	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
๔	พระครูโกวิทธรรมวาทิ,ดร.	เจ้าอาวาส	วัดพงษ์สุนันท์ จ.แพร่
๕	พระครูพิศาลสรกิจ,ดร.	เลขาเจ้าคณะจังหวัดพะเยา	สนง. เจ้าคณะจังหวัดพะเยา
๖	พระมหาอินทร์จันทร์ คุณะโสโก	รองเจ้าคณะอำเภอเมืองลำปาง	วัดพระธาตุเจดีย์ขาวหลัง
๗	นายจิรศักดิ์ ปันลำ	รก. หัวหน้าสาขาวิชาครุศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง
๘	นายอุบลพันธ์ ชันผนิก	ผอ. สนง. พุทธศาสนาจังหวัด ลำปาง	สนง. พุทธศาสนาจังหวัด ลำปาง
๙	ผศ. กาญจนา คุมา	อาจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๑๐	นายบพิตร วิทยาวิโรจน์	วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ลำปาง

โดยนำข้อมูลจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ข้อมูลจากการวิเคราะห์แบบสอบถาม และข้อมูลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบการสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ข้อที่ ๓

๓.๒.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มประชากรแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ จำนวน ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และ จังหวัดน่าน ในการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างประชากร โดยวิธีการของยามาเน (Taro Yamane) จากประชากรทั้งสิ้น ๑,๔๖๙ คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๓๑๖ คน

ตารางที่ ๓. ๒ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เทศบาลนคร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จังหวัดลำปาง	๓๑๑	๖๖
จังหวัดเชียงราย	๓๑๕	๗๖
จังหวัดพะเยา	๒๙๒	๖๓
จังหวัดแพร่	๒๖๑	๕๖
จังหวัดน่าน	๒๕๔	๕๕
รวม	๑,๔๖๙	๓๑๖

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ๓ ชนิด ประกอบด้วย ๑) แบบสอบถาม ๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก ๓) การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key

Informants) เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ อันเป็นความน่าสนใจต่อการพัฒนาการบริหารวัดในปัจจุบัน การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เพื่อให้ได้

ข้อมูลเชิงคุณภาพคุณภาพ (Qualitative Data) ด้วยวิธีการจัดเตรียมโครงสร้างคำสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแสดงความคิดเห็น

๒. แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้เชิญนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ และการพัฒนาการบริหารวัด เข้าร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัดในเขตปกครองภาค ๖ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานวิจัยหรือบทความ

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาสร้างประเด็นคำถาม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๓. เสนอร่างเครื่องมือ ประเด็นการสนทนากลุ่มต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๔. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยการหาค่า IOC^๑

๕. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๑๐ รูป/คน

๓. แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวัดจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบของคำถาม

๓. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๔. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยการหาค่า IOC

๕. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลจากเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และ เจ้าคณะตำบลขึ้นไป จำนวน ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน จากการสุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๑,๔๖๙ รูป จะได้

^๑สมจิตร์ แก้วนาค, การพัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ, **ปริญญาานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕๘.

ตัวอย่าง ๓๑๖ รูปเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับตามรูปแบบของ Likert's scale

ระดับ ๕ หมายถึง มากที่สุด (Strongly Agree)

ระดับ ๔ หมายถึง มาก (Agree)

ระดับ ๓ หมายถึง ปานกลาง (Neutral)

ระดับ ๒ หมายถึง น้อย (Disagree)

ระดับ ๑ หมายถึง น้อยที่สุด (Strongly Disagree)

วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) และใช้การแปรผล ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔. ๕๐ – ๕. ๐๐ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔. ๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒. ๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑. ๕๐ – ๒. ๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑. ๐๐ – ๑. ๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ น้อยที่สุด

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

๑) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกปลายเปิด เกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ซึ่งข้อคำถามที่นำมาใช้จะได้จากกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบเครื่องมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๒๕ รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ภายใต้บรรยากาศการสนทนาแลกเปลี่ยนแบบเป็นกันเอง เพื่อผลต่อคุณภาพการวิจัย

๒) แบบการจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ

ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ โดยทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ๓ ประเด็นคำถาม ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ความเห็นของท่านเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารวัดเป็นอย่างไร และท่านคิดว่า ปัญหาอุปสรรคการบริหารวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ มีวิธีการอย่างไร ที่จะทำให้องค์กรฯ เกิดประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ ๒ หลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัดควรมีแนวทางอย่างไร

ประเด็นที่ ๓ ปัจจุบันสภาพทั่วไปของการพัฒนาการบริหารวัดเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการทำสนทนากลุ่ม

๑. เพื่อขอรับฟังความคิด ความเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖

๒. เพื่อเติมเต็มข้อมูลจากการลงไปสัมภาษณ์เชิงลึกและแจกแบบสอบถาม

๓. ร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์

ภาค ๖

๔. ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ของผู้ร่วมสนทนา

๓) แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ สภาพทั่วไปแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ ตำแหน่งหน้าที่ การศึกษาบาลี และการศึกษาสามัญ วิเคราะห์ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารวัดของเจ้าอาวาสในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ตามหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหารวัด ๖ ด้าน คือ (๑) การวางแผน (๒) การจัดองค์การ (๓) การสั่งการ (๔) การประสานงาน และ (๕) การควบคุมงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับตามรูปแบบของ Likert's scale

ระดับ ๕ หมายถึง มากที่สุด (Strongly Agree)

ระดับ ๔ หมายถึง มาก (Agree)

ระดับ ๓ หมายถึง ปานกลาง (Neutral)

ระดับ ๒ หมายถึง น้อย (Disagree)

ระดับ ๑ หมายถึง น้อยที่สุด (Strongly Disagree)

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามปลายเปิด (ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ)

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจเอกสารทั้งที่เป็นงานวิจัย ตำรา หนังสือ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามเค้าโครงการสัมภาษณ์ ด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๒๕ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) พร้อมชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนกระบวนการเพื่อนัดหมาย วัน เวลา ในการสัมภาษณ์

๒. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์

๔. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเอง โดยการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เป็นการจดบันทึก บันทึกเสียง ภาพ วีดีโอ

๕. ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเขตการปกครอง คณะสงฆ์ภาค ๖ ที่ทำการศึกษา นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนผู้สนใจ เพื่อให้ได้รูปแบบ การพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ภายใต้บรรยากาศการมี ส่วนร่วม และการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีด้วยการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ ๑๐ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม เฉพาะ พร้อมชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ และ วัน เวลา ในการ สนทนากลุ่ม

๒. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสาร ให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕. จัดเตรียมสถานที่ ทีมงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง

๖. ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของ ผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

ตอนที่ ๓ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สภาพทั่วไปการพัฒนาการบริหารวัดในเขต ปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ จากเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และเจ้าคณะตำบลขึ้นไปดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถามแบบเจาะจง โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากพระสงฆ์สาธุการ ในเขตการ ปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ จำนวน ๕ แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

๒. ติดต่อประสานพระสงฆ์สาธุการ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ทั้ง ๕ จังหวัดเพื่อ นัดหมาย วัน เวลา ในการแจกแบบสอบถาม

๓. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอให้กับกลุ่มตัวอย่าง

๔. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๕. ตรวจสอบ และคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยระบุถึง การไม่ตั้งใจทำแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

๖. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการตรวจสอบข้อมูลจากนั้นจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น ๔ ขั้นตอนดังนี้

๓.๕.๑ การศึกษาเนื้อหา (Content) จากการทบทวนวรรณกรรมทางวิชาการ โดยดำเนินการจัดกลุ่มข้อมูล เรียบเรียงเนื้อหา และนำมาวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) การวิจัยครั้งนี้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติวิจัยโดยอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และข้อมูลที่รวบรวมเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา(Descriptive Statistic) ตามประเด็นการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับการนำหลักการบริหารตามแนวคิดทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ เพื่อนำไปกำหนดเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ให้มีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาแจกแจงความถี่และร้อยละ ด้วยการแยกแยะประเด็นที่สัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขั้นตอนที่ ๒ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อนำไปกำหนดเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยวิธีการนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ลักษณะแบบมีส่วนร่วม Appreciation Influence Control (AIC.) โดยเป็นการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดอย่างไรให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ ที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบแล้วมาสังเคราะห์ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงงานให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง และเชื่อถือได้ด้วยกระบวนการพัฒนา การบริหาร ดังนี้

- ๑) การวางแผน (Planning)
- ๒) การจัดองค์การ (Organizing)
- ๓) การสั่งการ (Commanding)
- ๔) การประสานงาน (Coordinating)
- ๕) การควบคุม (Controlling)

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลดิบ (Raw Data) จากประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็นคำถาม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาสรุปเนื้อหาสาระสำคัญ แล้วทำการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

ทำการจัดรวบรวมข้อมูลพร้อมการอธิบายความหมายแล้วทำการสรุปและจัดระบบของข้อมูล เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖ อย่างเป็นระบบ และนำการตรวจทางผลการวิจัย (Verification) โดยผู้ทรงวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพัฒนาวัด เพื่อที่จะได้ผลงานวิจัยในครั้งนี้เกิดความสมบูรณ์ในเชิงคุณภาพอย่างมีคุณค่าสำหรับเป็นรูปแบบการพัฒนาการบริหารวัดให้มีประสิทธิภาพในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๖

ส่วนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส และเจ้าคณะตำบลขึ้นไป จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การตัดสินระดับความคิดเห็นสำหรับการตอบที่เป็นการตอบที่เป็นมาตรฐานค่า ๕ ระดับซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ^๒ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว ไปกำหนดเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นข้อคำถามดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔. ๕๐ – ๕. ๐๐ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔. ๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒. ๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑. ๕๐ – ๒. ๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑. ๐๐ – ๑. ๔๙ หมายถึง มีระดับปฏิบัติ น้อยที่สุด

^๒ สุวิมล ว่องวานิช, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส),